

Den gode fylling

Ha nok tid, avsluttet de tre komposittkameratene fra Bergen; instruktørtannlegene Torgils Læg Reid og Tom Paulseth og tannlege Arne Lund, sin fine presentasjon på landsmøtet lørdag morgen. Da hadde de mange tilhørerne fått belyst alle aspekter ved å lage en god plastfylling.

Vi må begynne med å se godt, lupebriller og godt lys anbefales. I tillegg kan mekanisk beskyttelse av nabotenner være en fordel. En dansk studie viser at i to av tre tilfeller skades nabotannen ved klasse II-prepareringer. Ved preparering benyttes vevsbesparende teknikk og avrundede indre hjørner for å redusere indre stress i materialet.

Et annet viktig aspekt er fuktighetskontroll, og best er bruk av kofferdam. Har man klammer nr. 7, 12A, 13A, 14 og 14A kommer man langt, og med noen års trening blir kofferdammen lett en god venn. Ved firkantet behandling, mange bomullsruller og tildekking av parotis' utførselsgang, er det mulig å arbeide adekvat uten kofferdam. Retraksjonstråd og andre hemostatiske remedier som benyttes mest ved protektikk og avtrykkstakning, egner seg også ved fyllingsterapi. Men kommer det fuktighet til under kavitetbehandling og fylling, må prosedyren startes fra begynnelsen igjen.

Riktig anatomisk form og kontaktpunkt kan være vanskelig å oppnå når kavitetene er store. Prekonturerte

matriser, seksjonsmatriser, separator og gode kiler er hjelpemidler her. Både tre-kiler og plastkiler kan brukes, men har noe ulikt indikasjonsområde. To ulike matriseholdere ble anbefalt, Nystrom og Tofflemire. Ved dobbeltsidige klasse II anbefales å sette på matrise, separator og kiler samt å legge en del ferdig først før det samme gjentas på neste del av fyllingen. Dermed oppnås bedre kontaktpunkter.

Neste trinn er bruk av bondingsystemer. Prinsippet for bonding er det samme selv om det finnes ulike konsepter og en stor mengde produkter på markedet. I dag har vi to ulike konsepter for ets-og-skyll-produkter og to for selvetsende produkter. Vi ble anbefalt å bruke det bondingsystemet som vi var vant med, men skulle vi skifte produkt er trenden i dag å selektivt etse emalje og så benytte totrinns selvetsende når det er lite emalje og mye dentin, og tretrinns ets-og-skyll når det er mye emalje rundt kaviteten.

Er noen fyllingsmaterialer bedre enn andre; det fikk vi ikke svar på. Levetid til kompositt blir betegnet som akseptabel, men i visse indikasjoner er nok gullinnlegg en bedre løsning for pasienten. Skrå og lagvis innlegging av fyllingsmaterialet anbefales, og å unngå kondensering, da dette introduserer luft i materialet. Belys tilstrekkelig, det vil si minst den tiden produsenten av materialet anbefaler. Vær obs

Arne Lund (t.v.), Tom Paulseth og Torgils Læg Reid samarbeidet om den gode fylling på landsmøtets lørdag formiddag. Foto: Nils Roar Gjerdet.

på at energien fra lampen svekkes når lyslederen er i avstand fra materialet, som jo ofte er tilfellet ved distale fyllinger i molarsegmentet. Et annet problem er at matrisebånd og tannsubstans kan skygge for lyset og føre til dårlig herding av materialet. Og bruk beskyttelsesbriller for egen del, herdelampene har etter hvert fått høy intensitet. Grovpuss med grønne stener; deretter komposittdiamant eller hardmetallfinerbor (12–16 blad) til finpuss, og pusseskiver og gummipolerere til den siste finpussen.

Jon E. Dahl